

Ja nie som dobrovoľník!
Ja to robím iba tak...

Iuventa
Karloveská 64
842 58 Bratislava 4
e-mail: iuventa@iuventa.sk
www.iuventa.sk
tel.: 02/592 96 112
fax: 02/592 96 123

Obsah

I. Úvod	3
Ja nie som dobrovoľník! Ja to robím iba tak... V IUVENTE poznáme odpovede Komu je publikácia určená? Čo môžete nájsť v publikácii Najlepší príklad je prax Zdroje informácií	
II. Z čoho vychádzame	4
Kto je „dobrovoľník“ Dobrovoľníctvo či filantropia? Základné formy dobrovoľníctva Koľko je dobrovoľníkov? Kde sa dá „dobrovoľničiť“? Špecifiká mládežníckeho dobrovoľníctva Mladí pre mladých O aké oblasti majú mladí ľudia záujem Trošku histórie nikomu neuškodí Vytvárame novú tradíciu	
III. Európska politika	9
Biela kniha - alfa a omega mládežníckej politiky Spoločné ciele dobrovoľníckych mládežníckych aktivít	
IV. Prekážky v oblasti dobrovoľníctva	11
Ochrana od štátu Oblasť plná výziev Aké prekážky vidia mladí ľudia Každý môže pomôcť	
V. Rozšírenie dobrovoľníckych aktivít a vzdelávanie dobrovoľníkov	14
Rozšírenie dobrovoľníckych služieb Vzdelávanie dobrovoľníkov Výchova k dobrovoľníctvu Chýba platforma a systém komunikácie Na čo bude slúžiť takéto centrum?	
VI. Kde získať informácie	16
Informačné zdroje Informácie pre mladých dobrovoľníkov	
VII. Uznanie a certifikácia	18
Oceňovanie dobrovoľníckych aktivít	
VIII. Vízie do budúcnosti	20
Kde nás tlačí topánka Slovo na záver alebo pokrok sa nedá zastaviť	
Prílohy:	24
O Iuvente Použitá literatúra a ďalšie zdroje	

I. Úvod

Ja nie som dobrovoľník! Ja to robím iba tak...

Ak ste sa s touto reakciou mladých ľudí ešte nestretli - máte šťastie. Takto sa totiž vyjadril jeden mladý muž na otázku, či je tiež dobrovoľník. A pritom pomáhal, zapájal sa, ochotne priložil ruku k dielu v dedine, v ktorej žil. Čo sa vlastne deje s dnešnými (nielen) mladými ľuďmi, ak príde k téme dobrovoľníctvo? Prečo sa stretávame s takýmito reakciami? Aká je vlastne situácia v tejto oblasti?

V IUVENTE poznáme odpovede

Iuventa je inštitúciou Ministerstva školstva SR a jej hlavná misia je rozvoj práce s mládežou a mládežníckej politiky na Slovensku. V roku 2006 sme realizovali rôzne aktivity, na základe ktorých sme pripravili Národnú správu o dobrovoľníckych aktivitách mladých ľudí. Tvorba tejto správy pre nás ako členskú krajinu Európskej únie vyplývala z pravidelných hodnotiacich aktivít Európskej komisie, ktoré sa postupne realizujú vo všetkých prioritných oblastiach: participácia, dobrovoľníctvo a informácie pre mládež. Počas tvorby správy sme dali dokopy mnoho zaujímavých informácií a názorov, nápadov či odporúčaní. Bola by škoda neumožniť prístup k nim širšej verejnosti.

Komu je publikácia určená?

Dobrovoľníctvo je spoločenský jav a je to celá spoločnosť, ktorá ovplyvňuje jeho vnímanie, hodnotu, aktivitu, frekvenciu a i. Preto je táto publikácia určená vlastne pre každého - možno aj pre tých mladých ľudí, ktorí to „robia iba tak“. Budeme radi, ak jej venujú chvíľu pozornosti najmä tí, ktorí pracujú priamo s mladými ľuďmi (mládežnícki vedúci v mimovládnych organizáciách, učitelia, vychovávatelia), ale aj tí, ktorí ovplyvňujú podmienky, v ktorých sa život mladých ľudí bude odohrávať (politici, poslanci, médiá, miestne aj regionálne samosprávy).

Poznámka: *Náš záujem bol upriamený na cieľovú skupinu 15 - 25 ročných mladých ľudí a preto ak budeme hovoriť o dobrovoľníctve - myslíme tým exkluzívne dobrovoľníctvo mladých ľudí. Pre zjednodušenie textu budeme používať slovo „dobrovoľník“, aj keď tým samozrejme myslíme aj „dobrovoľnícky“. Ďakujeme za pochopenie*

Čo môžete nájsť v publikácii

Keďže Národná správa o dobrovoľníckych aktivitách mladých ľudí mala pevnú štruktúru stanovenú Európskou komisiou, vyber tém, prezentovaný v publikácii, bude mierne zúžený a nepokryje všetky dôležité oblasti záujmu verejnosti alebo odborníkov. Nájdete tu krátky prierez cez mnohé témy ako je definícia dobrovoľníckych aktivít, štatistické údaje, odkazy na publikácie a zdroje, vzdelávanie v oblasti mládežníckeho dobrovoľníctva, nové formy dobrovoľníctva a pod. Všetky témy vyjadrujú našu základnú snahu - pomôcť posunúť dobrovoľníctvo v očiach verejnosti kam naozaj patrí ako niečo vzácne, hodnotné, užitočné a obohacujúce. Chceme poukázať na potreby a problémy, s ktorými sa borí. Uvedomujeme si, že sme sa mnohého letmo dotkli. Budeme radi, ak vzbudíme záujem, chuť pátrať po iných zdrojoch, možno podporiť dobrovoľníctvo svojou vlastnou aktivitou.

Najlepší príklad je prax

V publikácii nájdete dobré príklady z praxe, ktoré sa realizovali v mimovládnych organizáciách alebo inštitúciách aktívne pracujúcich s dobrovoľníkmi. Tých príkladov sme našli oveľa viac a museli sme skutočne vyberať. Je to naozaj pravda, že oveľa viac sa na tomto poli deje ako sa o tom na verejnosti vie.

Zdroje informácií

Na Slovensku neexistuje komplexný zdroj informácií o dobrovoľníctve mladých ľudí. V publikácii však nájdete viaceré štatistické údaje a vyjadrenia. Mnohé sme čerpali z už spomenutej Národnej správy (použité metódy: štruktúrované rozhovory s odborníkmi, expertmi, a dotazníkové zisťovanie u samotných mladých dobrovoľníkov vo všetkých regiónoch Slovenska). Druhým významným zdrojom je aj výskum Ústavu informácií a prognóz školstva (www.uips.sk) „Dobrovoľníctvo a mládež“ z roku 2005 - 2006.

Prajeme pútavé čítanie a veľa dôvodov na zamyslenie...

Vaše komentáre k publikácii čakáme na

iuventa@iuventa.sk

II. Z čoho vychádzame

Pod pojmom dobrovoľnícka práca, činnosť alebo služba si mladí ľudia najčastejšie predstavujú prácu bez nároku na finančnú odmenu zvyčajne pre konkrétnu skupinu ľudí, ktorí sú chorí, starí, dôchodci, ľudia v núdzi, bezdomovci a pod.

Kto je „dobrovoľník“

Dobrovoľník (latinsky *voluntarius* - ochotný, naklonený; anglicky *volunteer* - dobrovoľník) má viacero charakteristík, ale vo všeobecnosti sa dá povedať, že je to človek, ktorý ponúka organizácii svoje vedomosti, schopnosti, zručnosti a skúsenosti za dohodnutých podmienok a nie je za túto činnosť finančne odmenený formou platu. Vo vyspelých demokratických krajinách je zapájanie sa občanov do dobrovoľníctva každodennou praxou a má svoju dlhodobú tradíciu.

Dobrovoľníctvo či filantropia?

V mnohých prípadoch dochádza k zámene týchto dvoch pojmov. Filantropia znamená ľudomilnosť, dobročinnosť, ako snaha jednotlivcov zmierňovať ľudskú biedu; príležitostné pomáhanie sociálne slabým. Slovo filantropia pochádza z gréckeho *philein* (milovať) a *anthropos* (človek).

Filantropia je také správanie, ktoré vedie k vedomej podpore tretích osôb. Filantropiu môžeme definovať ako darovanie času, peňazí, tovarov, služieb alebo know-how s cieľom podporiť všeobecné dobro, dosiahnuť vyššiu kvalitu života, prispieť k väčšej sociálnej spravodlivosti a sociálnej zmene. Vo svojom jadre vyjadruje filantropia priame úsilie pomáhať iným bez očakávania nejakej protihodnoty.

Dobrovoľník je „pracovník“ pre danú organizáciu (zameraná naozaj akýmkoľvek smerom), hoci za prácu nie je platený; filantropia je skôr podpora, cítenie aj pomáhanie sociálne biednym.

Základné formy dobrovoľníctva

Európska komisia rozdelila dobrovoľníctvo do niekoľkých kategórií. Pozreli sme sa na ne bližšie a v podstate zodpovedajú aj slovenským podmienkam, keďže na Slovensku nemáme jasnú definíciu deľby dobrovoľníctva (v Európe majú ešte jeden bod navyše, a to vojenskú dobrovoľnícku službu - čo už u nás neexistuje).

- dobrovoľnícke aktivity, ktoré zahŕňajú rôzne nepravidelné aktivity mladých ľudí v rôznych organizáciách (ústna dohoda),
- dobrovoľnícka služba ako formalizovaná dobrovoľnícka aktivita charakterizovaná časovým ohraničením, jasným cieľom, obsahom, úlohami, štruktúrou a organizačným rámcom, osobnou podporou a legislatívnou a sociálnou ochranou (ústna, písomná dohoda),
- dobrovoľná svojpomoc - vzájomná pomoc (medzi susedmi napríklad, skupiny detí a mládeže medzi sebou - na báze vzájomnej dohody mimo organizácie).

Koľko je mladých dobrovoľníkov

- **celkovo:**
Výskum v tejto oblasti je veľmi atomizovaný (každá organizácia si robí evidenciu spolupráce s dobrovoľníkmi pre vlastné potreby a nie vždy podľa veku dobrovoľníkov). Špecifickým výskumom v tejto oblasti bolo okrajovo poverené len UIPŠ. Štatistický úrad prijíma každoročne evidenciu dobrovoľníkov z „mimovládok“; tento stav však nie je rozdelený podľa veku. Vieme, že v roku 2004 bol na Štatistickom úrade SR nahlásený celkový počet dobrovoľníkov bez rozlíšenia veku 198.931. Počet mladých dobrovoľníkov v SR v roku 2006 nie je možné presne určiť, keďže neexistovalo žiadne oficiálne zisťovanie ani registrácia.

- **z pohľadu veku:**

Z pohľadu veku sú najaktívnejší dobrovoľníci vo veku 23 - 26 rokov (62,1%), pred 15 - 17 ročnými (47,4%) a najmenej sa dobrovoľníckym aktivitám venujú 18 - 22 roční mladí ľudia.

- **z pohľadu regiónu:**

Podľa príslušnosti k regiónu je najviac aktívnych dobrovoľníkov v Nitrianskom kraji (61,8%), nasleduje Trenčiansky (58,7%) a Trnavský kraj (55,8). Najmenší záujem o dobrovoľnícke mládežnícke aktivity majú mladí ľudia z Bratislavského (36,8%) a Žilinského kraja (30,6%). Je prirodzené, že šírka ponuky trávenia voľného času alebo spôsob života ovplyvňuje aj dobrovoľníctvo.

Kde sa dá "dobrovoľníčiť"?

Najviac dobrovoľníkov pôsobí v občianskych združeníach a mimovládnych organizáciách, na druhom mieste je dobrovoľníctvo v škole a za ním nasledujú organizácie alebo spolky podporované alebo iniciované cirkvami. Naďalej prevažuje komunitný typ dobrovoľníctva, t.j. že organizácie majú dobrovoľníkov spomedzi svojich členov (napr. eRko, DOMKA, Slovenský Skauting, ZKSM a pod.), avšak do popredia sa začína dostávať aj manažerský typ, t.j. že organizácie vyhľadávajú dobrovoľníkov mimo svojich členov spomedzi verejnosti.

Špecifiká mládežníckeho dobrovoľníctva

Mladí ľudia sa rýchlo nadchnú pre dobrovoľnícku aktivitu - jednorázovú alebo sporadickú. Vytrvanie v dobrovoľníckej službe (dlhodobější aktivita) si vyžaduje vôľu, sebazaprenie, veľký kus filantropie, zodpovednosť a vytrvalosť. Mladí si chcú veľakrát vyskúšať, čo obnáša tá konkrétna dobrovoľnícka aktivita a sú nápomocní práve pre svoju aktivnosť, pribojnosť, snahu veci meniť - ak však má aktivita prerásť do služby, znamená to obetovať iné obľúbené veci na „úkor“ dobrovoľníctva a pomoci iným - toto je však už zriedkavejšia forma dobrovoľníctva. Samozrejme, že zisk (hoci nehmotný) - nadobudnuté skúsenosti a zručnosti (sociálne, komunikačné, atď.) - sú na nezaplatenie.

Mladí pre mladých

Ukazuje sa, že nielen dobrovoľníctvo je špecifická oblasť, ale aj ako Slovensko sme veľmi osobití. Mladí pracujú pre mladých. Mladí lídri, animátori, dobrovoľníci robia svoju dobrovoľnícku službu či aktivitu práve pre svojich rovesníkov a mladších. Oveľa menej však pre strednú a staršiu generáciu. Potvrdenie nájdete, keď sa pozriete okolo seba - kto vám podá do ruky leták o akcii na námestí?.. kto sú tí ľudia, ktorí sú nadšení zachrániť les?..

O aké oblasti majú mladí dobrovoľníci záujem?

Najväčší záujem prejavujú mladí ľudia o dobrovoľnícke aktivity v oblasti športu (20,2%), práce s deťmi a mládežou (19,5%) a životné prostredie (12,2%). Najmenší záujem o politiku (1,5%), obhajobu záujmov občanov (2%) a medzinárodné aktivity, humanitárnu pomoc (2,6%).

Trošku histórie nikomu neuškodí

- v roku 1985 Valné zhromaždenie Organizácie spojených národov určilo 5. december za Medzinárodný deň dobrovoľníkov. Tento deň v súčasnosti oslavuje viac ako polovica krajín sveta,
- Všeobecná deklarácia o dobrovoľníctve bola prijatá Medzinárodnou asociáciou pre dobrovoľnícke úsilie (International Association for Volunteer Effort - IAVE) na 11. svetovej konferencii v Paríži v roku 1990. IAVE sa ako jediná zameriava výlučne na propagáciu, podporu a ocenenie dobrovoľníctva na celom svete. V súčasnosti zastrešuje sieť organizácií a jednotlivcov vo viac ako 100 krajinách,
- dňa 20. novembra 1997 Valné zhromaždenie Organizácie spojených národov prijalo rezolúciu, ktorou vyhlásilo rok 2001 za Medzinárodný rok dobrovoľníkov. Rezolúciu podporilo 123 krajín sveta, vrátane Slovenska.

Vytvárame novú tradíciu

V období socializmu si ľudia zvykli robiť veci verejné dobrovoľne - nasilu. Zrejme aj tam má svoj začiatok momentálny stav, ktorý na Slovensku máme. Mimovládne organizácie sa na Slovensku plne rozvinuli až v podmienkach demokratického procesu po revolúcii v roku 1989 a rozvoj občianskej spoločnosti so sebou priniesol aj rozvoj fenoménu dobrovoľníctva. V niektorých oblastiach, ako napríklad v humanitárnej a charitatívnej práci sa len otvoril priestor pre plné realizovanie, ale vo väčšine občianskych aktivít sa začala budovať úplne nová tradícia. Na Slovensku sa o dobrovoľníctve a zapájania sa do dobrovoľníckych aktivít začalo viac hovoriť až po roku 1989, pričom v súčasnosti dobrovoľníci pracujú prevažne v mimovládnych organizáciách - treťom sektore. Naši dobrovoľníci nemajú taký vysoký spoločenský status a uznanie ako dobrovoľníci v krajinách rozvinutej demokracie.

Dobrovoľníci pre Tatry 2005 - 2006

Slovenský skauting zrealizoval počas letných mesiacov 2005 a 2006 doteraz najväčší a najmedializovanejší dobrovoľnícky projekt v histórii Slovenska Dobrovoľníci pre Tatry, aby pomohol pri odstraňovaní následkov ničivej vichrice (uhladzovanie kalamitnej haluziny, čistiace práce, príprava desiatok hektárov pôdy na výsadbu nových sadeníc, sprístupňovanie turistických chodníkov), ktorá sa v novembri 2004 prehnila Vysokými Tatrami. Počas dvoch ročníkov sa zapojilo 1 400 dobrovoľníkov zo Slovenska a ďalšej dvadsiatky krajín najmä z Európy, ktorí nezištne odpracovali neuveriteľných 80 000 hodín.

V roku 2005 sa do projektu zapojilo vďaka komunitárnemu programu EÚ Mládež - Youth 44 dobrovoľníkov, v roku 2006 prišlo pomôcť cez tento program 54 mladých ľudí. V projekte sa angažovali najmä skauti vo veku 18 - 30 rokov, ale aj neskauti - napríklad zahraniční Slováci žijúci vo Veľkej Británii a v Srbsku. Veľký kus práce odvedli i rómski skauti z východného Slovenska.

Spolu s občianskym združením Ľudia a voda sa skautskí dobrovoľníci zapojili aj do projektu Vodný les. S ostatnými brigádnikmi vybudovali pri Ceste Slobody neďaleko Smokovca na ploche 40 hektárov systém vodných hrádzí a priehradok, ktorého úlohou je zadržiavať vodu na strmých rúbaniskách, čím čiastočne nahrádza funkciu spadnutého lesa a podporuje rýchlejšiu rast nového lesa.

Dva roky po vichrici sú Tatry zásluhou dobrovoľníkov upratané a tiež sa vďaka nim podarí zrekultivovať viac hektárov lesa.

(autor: Michal Milla, Slovenský skauting)

Viac informácií:

www.scouting.sk/projekty

Krajské srdce na dlani

V roku 2001, ktorý bol Medzinárodným rokom dobrovoľníctva, SAIA Prešov, n.o., prvýkrát oceňovala dobrovoľníkov Prešovského okresu. Akcia bola prijatá veľmi pozitívne, preto sa SAIA Prešov, n.o., a Krajské grémium tretieho sektora Prešovského kraja rozhodlo v oceňovaní pokračovať aj v roku 2002, 2004, 2005, ale už na krajskej úrovni. V roku 2001 a 2002 ocenení boli zároveň nominovaní na celoslovenské ocenenie „Srdce na dlani“, ktoré organizačne zabezpečovala SAIA Bratislava.

Za uvedené 4 ročníky prišlo 51 nominácií a ocenených bolo 20 vzácných ľudí z rôznych oblastí spoločenského života. Boli to ocenenia za celoživotné dielo, napr. etnograf pán Lazorik z obce Kivany, priekopníci búrania bariér - akým je pán Marián Kuffa, kňaz a predseda Inštitútu Krista Veľkňaza v Žakovciach. Toto ocenenie bolo odovzdané lekárkou, starostkou, mladým študentom, ale aj kolektívom napr. Dobrovoľníckemu zboru Tatranskej Horskej služby.

Vždy išlo len o morálne ocenenie, bez finančnej náhrady. Poďakovanie však patrí aj ľuďom, ktorí si našli čas na napísanie nominácie a dokázali nebyť nevšímaví a „nájsť“ vzácného človeka vo všednosti každodennej práce.

(autor: Juliana Hajduková, SAIA Prešov)

Viac informácií:
www.saia.sk

III. Európska politika v oblasti mládeže

Biela kniha - alfa a omega mládežníckej politiky

V roku 2004 sme sa stali oficiálne euroobčanmi v rámci vstupu do Európskej únie. Závazky s tým súvisiace sa týkajú aj oblasti mládeže. Biela kniha je alfou a omegou mládežníckej európskej politiky, ktorá presne opisuje, kam sa v rámci EU chceme dostať v tejto oblasti. Chceme mať aktívnych a uvedomelých mladých ľudí, ktorí budú podporovať a prospievať k rozširovaniu základných hodnôt spoločnosti ako sú sociálna súdržnosť, rodová rovnosť, rovnosť príležitostí a pod. Je výsledkom dlhého procesu konzultácií v r.2001, do ktorého boli zapojení mladí ľudia rôzneho pôvodu, mládežníckych organizácií, vedeckej komunity, politikov a verejnej administratívy.

Biela kniha určuje nový rámec európskej spolupráce so zdôraznením niekoľkých hlavných aspektov. Je založená na spoločných cieľoch / pilieroch mládežníckej európskej politiky a podnecuje ich plnenie vo všetkých členských štátoch. Pomáha vytvoriť spoločnú víziu a vytvoriť lepší obraz o otázkach spojených s mládežou. Základné piliere sú:

- Podpora dobrovoľníckych aktivít mladých ľudí
- Rozvoj participácie
- Informácie pre a o mládeži
- Lepšie poznanie a porozumenie mládeže

Pre každú túto oblasť vypracovala Európska komisia návrh tzv. spoločných cieľov, ktoré je každá členská krajina povinná vo svojej praxi implementovať.

Spoločné ciele dobrovoľníckych mládežníckych aktivít

- (1) Podporovať rozvoj dobrovoľníckych mládežníckych aktivít s cieľom zlepšiť povedomie o existujúcich možnostiach, rozšíriť ich škálu a zlepšiť ich kvalitu.
- (2) Odstránením existujúcich prekážok urobiť vykonávanie dobrovoľníckych aktivít pre mládež jednoduchším.
- (3) Podnecovať dobrovoľnícke mládežnícke aktivity s úmyslom posilniť solidaritu mládeže a jej angažovanosť ako zodpovedných občanov, bojovať proti rodovým stereotypom a presadzovať rovnosť pohlaví.
- (4) Uznať dobrovoľnícke aktivity mladých ľudí s cieľom oceniť ich osobných zručností, angažovania sa pre spoločnosť a uznania úlohy, ktorú dobrovoľnícke aktivity hrajú v procese uľahčovania prechodu zo školy do zamestnania a života dospelých.

Cieľom Bielej knihy je práve povzbudzovať členské štáty k stále efektívnejšej spolupráci, aby prichádzali s konkrétnymi myšlienkami v rámci existujúcich európskych programov a dávali väčší priestor „mladému“ rozmeru vo všetkých možných oblastiach. Toto je prístup, ktorý prináša Biela kniha a ktorého cieľom je vytvoriť také podmienky pre mladých ľudí, ktoré im umožnia plnoprávnú účasť na živote demokratickej a otvorenej spoločnosti, ktorá vníma mladých ľudí ako rovnocenných partnerov.

Dobrá novina

eRko (ako najväčšia detská a mládežnícka organizácia na Slovensku, ktorej hlavným cieľom je práca s deťmi v spoločenstvách) organizuje od roku 1995 kolednícku akciu Dobrá novina, spojenú so zbierkou pre núdznych v Afrike. Pod mottom „Podajme ruku deťom“ prichádza vyše 25-tisíc detí a mladých v čase Vianoc do rodín ohlasovať radostnú zvesť o narodení Krista a zároveň zbiera peniaze, z ktorých sú podporované rozvojové projekty v afrických krajinách. Za jedenásť rokov podporila Dobrá novina projekty v deviatich afrických krajinách sumou vyše 80 miliónov korún.

Dobrá novina sa zameriava aj na rozvojové vzdelávanie, organizuje odborné semináre a vydáva informačné a vzdelávacie materiály.

Projekt Dobrovoľníci pre Afriku

Vďaka spolupráci s rakúskou Trojkráľovou akciou ponúka eRko od roku 2002 minimálne dvom mladým dobrovoľníkom aktívne zapojeným do Dobrej noviny možnosť pracovať a žiť tri mesiace v Keni v projektoch podporovaných Dobrou novinou. Práca je vybraná podľa schopností dobrovoľníka, pričom ide predovšetkým o projekty zamerané na deti a mladých ľudí ulice. Dobrovoľníci po návrate aktívne odovzdávajú získané skúsenosti a poznatky predovšetkým na seminároch, prezentáciách a besedách.

(autor: Zuzana Bašistová, eRko)

Viac informácií:

www.dobranovina.sk

IV. Prekážky v oblasti dobrovoľníctva

Dobrovoľnícke aktivity mladých ľudí na Slovensku majú dlhodobú tradíciu, ale čelia viacerým prekážkam.

Základnou prekážkou je predovšetkým nízke spoločenské (verejné) uznanie hodnoty a prínosu dobrovoľníctva - širšia verejnosť poväčšine ani nevie definovať, kto to je dobrovoľník. Ťažko sa chápe, že niekto niečo robí zadarmo a vo svojom voľnom čase. Ďalšou prekážkou je chýbajúca legislatíva k právnomu ošetreniu vzťahu dobrovoľníkov a organizácií.

Ochrana od štátu

Konkrétne mimovládne organizácie sa v súčasnosti stretávajú s mnohými problémami pri realizovaní dobrovoľníckej služby a aktivít. Slovo „dobrovoľník“ nie je na Slovensku známe a nie je legislatívne ošetrené. Čo to znamená?

Dobrovoľník, ktorý rozdáva svoj voľný čas, ochotu pomôcť, svoje zručnosti a skúsenosti v prospech iných ľudí a nič za to nepýta, má zlé postavenie v tejto organizácii z právneho hľadiska. V podstate je to pracovník načierno - má problémy so zdravotným poistením, odvodmi do fondov, nemá svoje práva, ochranu od štátu. Jeho práca/aktivita/služba nie je oficiálne v poriadku.

V roku 2005 bol prijatý Zákon o nelegálnej práci, ktorý postavenie dobrovoľníka (najmä zo zahraničia) dostáva do veľmi chúlостivej situácie. Štát a vláda nerealizuje systematické kroky, podpora dobrovoľníctva je často len vo verbálnej podobe.

Oblasť plná výziev

- stále prevláda nedôvera voči dobrovoľníkom (mladý vek je pre mnohých synonymom nedostatku zručností, skúsenosti alebo motivácie zo strany mladých ľudí),

- pretrváva nedostatok informácií o dobrovoľníctve,
- v sektore chýbajú financie,
- chýba podpora aktivít na regionálnej a miestnej úrovni najmä zo strany samosprávy, aktívne komunitné Dobrovoľnícke centrá sú len v Banskej Bystrici a v Prešove (rozbieha sa centrum v Leviciach),
- naďalej sú alarmujúce problémy okolo hostovania dobrovoľníkov mimo EÚ (vysoké poplatky, ochrana bezpečnosti, výpisy z registra trestov a i.)
- prekážkou je naďalej fakt, že mladí ľudia sú nútení finančne zabezpečiť seba aj svoju rodinu a na dobrovoľníctvo im už nezostane čas (štúdium, práca, rodina),
- chýbajúce uznanie dobrovoľníckych aktivít pri hľadaní práce alebo prijímaní na štúdium situáciu nevylepší.

Aké prekážky vidia mladí ľudia?

Z prieskumu UIPŠ („Dobrovoľníctvo a mládež“ 2005) vyplýva, že mladí ľudia majú pocit, že:

- ich nikto systematicky neoslovuje s ponukou dobrovoľníctva,
- nie sú im známe možnosti, chýba prístup k informáciám,
- chýbajú financie na výdavky s mládežníckymi dobrovoľníckymi aktivitami,
- niektorí mladí ľudia nemajú dostatok voľného času,
- myslia si, že nemajú vhodné zručnosti alebo skúsenosti,
- často chýba záujem mladých ľudí alebo majú zlú predchádzajúcu skúsenosť.

Niektoré organizácie začali so systematickým oslovovaním potenciálnych dobrovoľníkov, ale sú to skôr ojedinelé prípady.

Humanita a Benefícium

Slovenská humanitná rada (SHR) je najväčšie národné dobrovoľnícke centrum na Slovensku, ktoré pôsobí v sociálnej oblasti už 16 rokov. Charakterizujú ju aj dve celospoločensky veľmi významné tradície:

16 rokov vydávania časopisu Humanita – nielen pre svojich 175 členských organizácií, ale aj pre ďalšie mimovládne občianske združenia, ktorých prioritou je dobrovoľná práca a pomoc jednotlivcom odkázaným na pomoc iných. Časopis dokumentuje dôležité udalosti z oblasti dobrovoľníckeho diania, je zdrojom inšpirácie pre mnohých dobrovoľníkov.

15 ročníkov reprezentačných večerov Benefícia je významná, iná tradícia, ktorá sa takisto zrodila v Slovenskej humanitnej rade. Na Benefíciách sa verejnosti predstavujú vždy tí dobrovoľníci, ktorí zachránili ľudský život alebo pomohli v núdzi ťažko zdravotne postihnutým, trpiacim a strádam ľuďom, či bezplatne venovali svoj voľný čas alebo poskytli im svoje služby. Aj vďaka Slovenskej televízii sa vždy v predvečer Vianoc občania Slovenska dozvedia o skutkoch, ktoré zohrali významnú rolu v skutočných príbehoch nezištnej pomoci človeka človeku.

(autor: Margita Škrabálková, Slovenská humanitná rada)

Viac informácií:
www.shr.sk

Každý môže pomôcť k zmene

Pracovníci organizácií, aktívnych v mládežníckom dobrovoľníctve, považujú systém podpory Ministerstva školstva pre občianske združenia a mládežnícke organizácie za jeden z prostriedkov, ktorý oblasti prospieva, keďže môžu prostriedky využiť na prácu s dobrovoľníkmi.

Ďalšími významnými prostriedkami, ktoré vnímajú odborníci, pracujúci na poli dobrovoľníctva, sú grantové programy Nadácie pre deti Slovenska (Filantropia, Hodina deťom) a Nadácie Intenda („Podaj ruku“ - podpora dobrovoľníckych centier).

Dlhodobo prispieva k rozvoju dobrovoľníctva program Európskej únie MLÁDEŽ, najmä svojimi vzdelávacími aktivitami pre hosťiteľské aj vysielajúce organizácie. Svoj efekt priniesli aj pilotné projekty v oblasti komunitného dobrovoľníctva, napr. Časová banka OZ Kultúra Rajecké Teplice. Od roku 1999 na Slovensku funguje Slovenské neziskové servisné centrum (1. SNSC), ktoré prináša aktuálne informácie pre mimovládne organizácie a tretí sektor, realizuje právnu poradňu a pod.

Oproti minulým rokom sa posilnilo a rozvinulo firemné dobrovoľníctvo (www.donorsforum.sk) ako aj spolupráca tretieho sektora a firmiem (www.partnerstva.sk, www.panet.sk). V mnohých prípadoch však ide skôr o firemnú filantropiu, ktorá však prispieva k zdvihnutiu všeobecného povedomia o dobrovoľníctve v spoločnosti. Firemné dobrovoľníctvo je skôr silnejšie propagované medzinárodnými firmami, ktoré pôsobia aj na Slovensku, a prinášajú túto myšlienku sem (firemné dobrovoľníctvo = firmy poskytujú svojich zamestnancov v rámci pracovného času na dobrovoľnícke aktivity).

A nepochybne aj vy viete o niekom, kto svojou mravenčou prácou (ne)nápadne pracuje na tom, aby to bolo v tejto oblasti lepšie.

V. Rozšírenie dobrovoľníckych aktivít a vzdelávanie dobrovoľníkov

Rozšírenie dobrovoľníckych služieb

Postupne dochádza k rozšíreniu dobrovoľníckych služieb najmä o dobrovoľníctvo v zahraničí. Mnohé organizácie si vymieňajú svojich dobrovoľníkov so zahraničnými partnermi. Podobne sa rozvíja aj rozvojové dobrovoľníctvo.

Vzdelávanie dobrovoľníkov

Za posledné dva roky sa podľa prieskumov oblasť vzdelávania a podpory dobrovoľníckych aktivít pre mladých ľudí výrazne zlepšila. Vzdelávacie aktivity sú premyslenejšie, cielenejšie, mnoho organizácií preberá už hotové koncepty zo zahraničia. Zaraďujú sa nové témy ako motivácia dobrovoľníkov, burn-out, team building a pod., ktoré v predchádzajúcich rokoch absentovali. Zlepšilo sa informovanie, vzdelávanie a školenia pre dobrovoľníkov a manažérov zásluhou tretieho sektora aj niektorých štátnych inštitúcií (Iuventa, Inštitút celoživotného vzdelávania z Košíc).

Pozitívom je, že vznikli študijné odbory na vysokých školách, ktoré vo svojich študijných plánoch čiastočne rátajú s propagáciou dobrovoľníctva a podporujú výchovu k zodpovednému občianstvu (Banská Bystrica, Trnava, Bratislava, Prešov) - študenti majú možnosť získať body ako časť kreditov za dobrovoľnícke aktivity, tzv. Service learning.

Všetky veľké národné alebo regionálne občianske združenia a mládežnícke organizácie si pripravujú a realizujú svoje vlastné školenia pre dobrovoľníkov „šité na mieru“ (napr. Slovenský skauting, eRko, ZKSM, Domka, Strom života, Úsmev ako dar, UNICEF, SAIA a pod.) Podobne si vytvárajú vlastný hodnotiaci systém a aktivity pre dobrovoľníkov a manažérov práce s dobrovoľníkmi.

V poslednom období začali byť známe školenia na podporu hospicovej starostlivosti a príprava dobrovoľníkov na prácu s utečencami. Rovnako postupuje aj propagácia dobrovoľníctva na školách, hoci práve táto oblasť je stále slabším miestom rozvoja dobrovoľníctva.

Školenia na podporu medzinárodného dobrovoľníctva pre dobrovoľníkov poskytuje IUVENTA - inštitúcia Ministerstva školstva (www.iuventa.sk) v rámci programu Európskej únie MLÁDEŽ (tzv. Pre-departure, on-arrival trainings, midterm meetings), a tiež vzdelávacími aktivitami zabezpečuje aj prípravu organizácií na vysielanie a hostovanie dobrovoľníkov. Tento program umožňuje mladým ľuďom vycestovať a neformálne sa vzdelávať prostredníctvom dobrovoľníckej služby.

Výchova k dobrovoľníctvu

Časť odborníkov sa domnieva, že je správne, keď sa dobrovoľníctvo spája najmä s prácou tretieho sektora. Iný názor je, že školy by mali minimálne upozorňovať mladých ľudí, že je tu možnosť zapojiť sa do dobrovoľníckych aktivít, čo im môže umožniť získať kontakty na dobrovoľnícke centrá a aktívne mimovládne organizácie.

Pozitívom je, že školy (ak sú požiadané) umožňujú mimovládnym organizáciám prezentovať svoje aktivity a získať dobrovoľníkov na pôde školy. Podobným príkladom je aj uvoľnenie žiakov stredných škôl na realizáciu rôznych verejných zbierok napríklad na obeť postihnuté tsunami alebo na opravu osvetlenia podchodu (ako sa to stalo v Žiline).

V poslednom období dochádza k lámaniu rádom aj v oblasti občianskeho a politického angažovania sa aj v dobrovoľníckej sfére. Začalo sa skloňovať jedno cudzie slovíčko - participácia.

Prvé lastovičky k výchove občianstva na Slovensku sa volajú Žiacke školské rady na stredných školách a Senáty na vysokých. Mladí dobrovoľne, bez nároku na odmenu a veľakrát za cenu nepochopenia a odsúdenia zo strany kolegov - študentov, pracujú na pozitívnych zmenách vo svojich školách.

Chýba platforma a systém komunikácie

Stále nájstojčivejšia je požiadavka celoslovenského združenia alebo virtuálneho priestoru na komunikáciu medzi dobrovoľníkmi a dobrovoľníckymi organizáciami (iniciatívu tohto typu pripravuje OZ CARDO Bratislava za finančnej podpory Ministerstva školstva SR a v spolupráci s Iuventou - www.cardo-eu.net).

Na čo bude slúžiť takéto centrum?

Projekt ponúka možnosť zastrešenia pre rôzne informácie, výmenu skúseností a know-how dobrovoľníkov a dobrovoľníckych organizácií (sociálna sféra, práca s deťmi a mládežou, občianska a politická participácia, enviromentálna oblasť apod.).

VI. Kde získať informácie

Informačné zdroje

Ak by ste chceli vedieť viac o mládežníckom (ale aj inom) dobrovoľníctve, doporučujeme Vám tieto zdroje:

- prieskumy a výskumy Ústavu informácií a prognóz školstva, výskum „Dobrovoľníctvo a mládež“ 2005,
- dobrým informačným zdrojom je Národná správa o stave práce s deťmi a mládežou pre Radu Európy realizovaná v roku 2005 (www.spravaomladezi.sk),
- prieskum organizácie YMCA „Dobrovoľníctvo ako konkurenčná výhoda uchádzača o zamestnanie v cieľovej skupine personalistov“ je tiež hodnotným informačným zdrojom, ktorý poukazuje najmä na nízke verejné uznanie dobrovoľníckej práce (tento prieskum poukázal na to, že pri záujme o novú prácu skúsenosti z dobrovoľníckych aktivít alebo služby u nového zamestnávateľa nehrajú rolu),
- ďalším zaujímavým zdrojom je aj Národná správa o uplatňovaní spoločných cieľov dobrovoľníckych aktivít mladých ľudí, ktorej vypracovanie zadala Európska komisia Ministerstvu školstva do konca roka 2006 (www.iuventa.sk).

Medzi najčastejší prostriedok získavania alebo poskytovania informácií o mládežníckom dobrovoľníctve je vo všeobecnosti internet, najmä treťosektorové servery poskytujú zoznamy a kontakty na mimovládne organizácie a upozorňujú na možnosti dobrovoľníctva (www.changenet, www.sefin.sk).

Informácie pre mladých dobrovoľníkov

Informácie o možnostiach dobrovoľníckych aktivít môže slovenský mladý človek nájsť aj na nasledujúcich miestach:

- Informačné centrá mladých (www.zipcem.sk a www.icm.sk),

- Iuventa, grantový program Európskej únie MLÁDEŽ - Európska dobrovoľnícka služba (www.iuventa.sk),
- Nadácia Intenda, prostredníctvom programu „Podaj ruku“ - budovanie dobrovoľníckych centier, štúdium dobrovoľníckych organizácií (www.intenda.sk),
- databáza a inzeráty v rámci stránky Rady mládeže Slovenska (www.mladez.sk),
- informácie a inzeráty o voľných dobrovoľníckych miestach doma i v zahraničí ponúka www.eurodesk.sk,
- časopis ZOOM - M http://www.rms.mladez.sk/generate_page.php?page_id=39685,
- časopis Efekt <http://www.casopisefekt.sk/>,
- Dobrovoľnícke centrá v Banskej Bystrici a Prešove.
- Ako pomôcť - Dobrovoľnícka práca (www.unicef.sk)

Aj napriek vyššie uvedeným aktivitám a iniciatívam je najčastejším zdrojom informácií osobná skúsenosť iného mladého človeka s dobrovoľníctvom.

Mnohé organizácie realizujú náborov na stredných školách, prezentujú svoje aktivity a získavajú nových dobrovoľníkov počas reprezentačných akcií na verejnosti ako napr.

- Trh dobrovoľníckych príležitostí, SAIA Prešov (<http://www.ff.unipo.sk/kvdsp/files/dobrovolnictvo/Aktuality.htm>),
- Jašdielňa (www.nkh.sk), Nadácia krajiny Harmónie, Žilina
- Bambiriáda (http://www.mladez.sk/generate_page.php?page_id=7430) organizuje Rada mládeže Žilinského kraja,
- Výstava mimovládnych organizácií na území mesta Banská Bystrica (www.cko.sk),
- Prezent Fajn Fest - Liptovský Mikuláš, verejná prezentácia dobrovoľníckych aktivít (podporená z Konta Orange).

Mladí filantropi

Program Mladí filantropi realizuje Asociácia komunitných nadácií Slovenska. Program vznikol na základe inšpirácie programom YouthBank z Veľkej Británie. Je to grantový program, ktorý spravujú mladí ľudia (dobrovoľníci) vo veku 16 – 25 rokov.

Cieľom programu je rozvíjať filantropiu medzi mladými ľuďmi, viesť ich k aktívnemu záujmu o riešenie potrieb komunity, v ktorej žijú, a k podpore zaujímavých mládežníckych aktivít, ktoré zvyšujú kvalitu života v nej. Program realizujú mladí ľudia pre iných mladých ľudí a je skvelou ukážkou toho, čo mladí ľudia dokážu. Mládež získava nové zručnosti, vedomosti a skúsenosti formou tréningov a najmä formou učenia sa praxou.

Program na Slovensku sa realizuje pod patronátom deviatich komunitných nadácií (KN Bratislava, KN Liptov, KN Modrá Torysa Lipany, KN Prešov, KN Veľký Šariš, KN Zdravé mesto Banská Bystrica a Zvolen, Nitrianska KN, REVIA – Malokarpatská KN, Trenčianska nadácia). Komunitné nadácie koordinujú svoje mládežnícke tímy (v počte 8 – 15 mladých ľudí) a organizačne zabezpečujú priebeh celého programu.

Tento program je realizovaný od roku 2004 za stálej finančnej podpory Nadácie SPP.

*(autor: Katarína Dulinová,
Komunitná nadácia Modrá Torysa)*

Viac informácií:

www.komunitnenadacie.sk

VII. Uznanie a certifikácia zručností

Zatiaľ na Slovensku neexistujú žiadne oficiálne iniciatívy pre uznanie dobrovoľníckych aktivít mladých ľudí, najmä pri hľadaní práce alebo pri prijímaní na štúdium.

Takmer všetky veľké národné alebo regionálne organizácie, ktoré pracujú s dobrovoľníkmi a realizujú vzdelávacie aktivity vydávajú potvrdenie alebo certifikát. Býva však interný a jeho uznávanie inými partnermi (školy, zamestnávateľia) je na dobrovoľnej báze a nie je legislatívne ošetrené. Oveľa častejšie sú to zahraničné firmy na Slovensku, ktoré uznávajú a berú do úvahy dobrovoľnícke aktivity pri prijímaní do zamestnania než slovenské.

Oceňovanie dobrovoľníckych aktivít

Na Slovensku existuje množstvo čiastkových aktivít na ocenenie a verejné uznanie dobrovoľníctva resp. dobrovoľníckych aktivít (ale aj darcovstva a filantropie):

- prijatie dobrovoľníkov za obnovu Tatier na Úrade vlády,
- ocenenie Dobrej noviny prezidentom SR,
- Top firemný filantrop 2006, Fórum donorov http://www.donorsforum.sk/nove_SK/projektrozvoja_TOPff.html,
- Slovenská humanitná rada realizuje benefičný večer v období adventu - dobrovoľníci hovoria o svojej práci Benefícium a Cena Dar roka - zamerané na darcovstvo,
- Slovenský červený kríž udeľuje cenu Darcovstvo krvi a Zápis do knihy cti,
- Nadácia Pontis oceňuje firmy, ktoré podporili projekty (cena Via Bona Slovakia),
- Nadácia Krajina harmónie zo Žiliny udeľuje cenu Forresta Gumpa pre človeka, ktorý pomohol zdravotne postihnutým ľuďom k integrácii (www.nkh.sk),
- SAIA Prešov, n.o. oceňujú každoročne dobrovoľníkov - „Krajské Srdce na dlani“ (regionálna cena v Prešove),
- Rada mládeže Slovenska udeľuje cenu Most,
- Úsmev ako dar - vlastné oceňovanie dobrovoľníkov,
- UNICEF - pravidelne oceňuje svojich dobrovoľníkov diplomom,
- komunitné nadácie udeľujú cenu Darca roka a Verejná benefícia, tento rok (2006) prvýkrát udelia cenu „Dobrovoľník roka“ v rámci vlastných dobrovoľníkov.

... a mnohí ďalší....

Jašidielňa

Jašidielňa je trojdňový medzinárodný festival tvorivosti a fantázie, ktorý sa koná prvý septembrový týždeň v Žiline.

Je to stretnutie ľudí s postihnutím, majstrov tvorivých dielní, študentov a širokej verejnosti, na ktorom sa vchádza do rozprávok a rôznych krajín fantázie (divadelnej, tanečnej, výtvarnej, hudobnej, kulinárskej, perníkárskej, šperkárskej, novinárskej, čarodejnícko-fyzikálnej...). Prvý ročník sa uskutočnil v roku 1990 a krstnou mamou Jašidielne je Soňa Holúbková. Podujatie organizuje Nadácia Krajina Harmónie v spolupráci so svojimi partnermi. Počet účastníkov (zo Slovenska, Česka, Dánska, Nemecka, Rakúska, Škótska, Poľska, Slovinska, Maďarska, Španielska a ďalších krajín) na posledných ročníkoch dosiahol 500.

Celý festival je založený na práci dobrovoľníkov. Títo pripravujú program, pomáhajú pri organizačných prácach, vytvárajú dekorácie, výzdobu. Počas festivalu sprevádzajú účastníkov celým programom, pracujú v jednotlivých dielniach alebo sa zapájajú do činností technickej a informačnej čaty. Ich počet je približne 220 ročne a štvrtina zostáva aktívna počas celého roka a podieľa sa na ďalších aktivitách.

*(autor: Soňa Holúbková,
Nadácia Krajina harmónie)*

Viac informácií:
www.nkh.sk

VIII.

Vízie do budúcnosti

Nebolo by to super:

- keby sa už v školách dozvedeli mladí ľudia, že je to česť byť dobrovoľníkom a kde nájdu k danej oblasti viac informácií? A keby im to vštepovali už ich rodičia?
- keby organizácie mali pripravený personál a podmienky na pružné zaradenie dobrovoľníkov do svojich aktivít?
- keby už existovala legislatíva a dobrovoľníci aj hosťiteľské organizácie by mali jasné práva?
- keby v každej organizácii už fungoval koordinátor dobrovoľníkov - špeciálne pripravený a vyškolený pracovník s mládežou?
- keby na konci svojho pôsobenia dostal každý dobrovoľník certifikát, ktorý by ho uprednostňoval pri akceptovaní na ďalšie štúdium, prijatí do zamestnania alebo by sa to vnímalo ako časť povinnej praxe?
- keby v každom regióne už existovali dobrovoľnícke centrá, ktoré by poskytovali miesto na stretávanie, komunikáciu, spoluprácu, plánovanie ďalšej stratégie?

Kde nás tlačí topánka

- je nutná zmena vnímania dobrovoľníctva medzi širokými vrstvami obyvateľstva a výchova k správneému prístupu k dobrovoľníctvu,
- chýba ohodnotenie práce mimovládnych organizácií ako prínos a doplnok pre štát, ako prostriedok vzdelávania a podpory výchovy mládeže,
- je potrebná ďalšia propagácia dobrovoľníctva. Známe tváre z kultúry a iných oblastí sa vyskytujú v spojení s dobrovoľníctvom zriedkavo (spomeňme si na Hodinu deťom), v médiách nie je príklad, že by známy človek aj robil dobrovoľnícke aktivity - čo by výrazne posilnilo imidž dobrovoľníctva, pričom mladí ľudia potrebujú vzory vo svojom veku,

- pozitívom by bol vznik jednotného koordinačného rámca, centra, mechanizmu na výmenu informácií a sieťovania subjektov,
- chýba nám kreditný systém započítania dobrovoľníctva do životopisov ako aj pri hľadaní zamestnania. Vydávanie certifikátov, hoci mimo oficiálneho zákona, by pomohlo šíriť myšlienku dobrovoľníctva a postupne by sa udomácnilo aj v podvedomí verejnosti,
- nie je k dispozícii základný dokument, ktorý by naznačil kroky a zodpovednosti pri plnení spoločných cieľov Európskej politiky voči mládeži na Slovensku napr. aj v oblasti dobrovoľníctva mladých ľudí,
- bolo by fajn mať viac školení alebo materiálov ako získavať a udržať mladých dobrovoľníkov, chýba nám vytvorenie pozície koordinátora pre dobrovoľnícke aktivity, povereného prácou s médiami a systematickou prácou s mladými dobrovoľníkmi - to má dopad na profesionalizáciu manažmentu dobrovoľníctva,
- potrebujeme viac národných, regionálnych a miestnych aktivít na výmenu informácií, dobrej praxe, sieťovania, spoločných postupov,
- zvyšovanie povedomia o Národnom dni dobrovoľníctva (5.december),
- treba vnášať viac financií do celej oblasti (grantové programy...)
- a nakoniec legislatíva, ktorá by zapracovala pojem dobrovoľník, napr. aj do Zákonníka práce.

Tehla k Tehle

Počas trojdňovej akcie Tehla k Tehle v máji 2005 sa v uliciach Žiliny vystriedalo 42 dobrovoľníkov – najmä z Bilíngválneho gymnázia a Gymnázia na Varšavskej ulici 1, ktorí neúnavne oslovovali ľudí aj počas najväčších horúčav. Ľudia vyjadrovali svoju podporu príspevkami, ale aj povzbudzovaním dobrovoľníkov. Celú akciu koordinovalo kultúrne centrum Stanica.

Výsledok zbierky bol viac ako pozitívny. Nešlo len o vyzbieraných 83 000,-Sk. Vďaka dobrovoľníkom sa do zbierky zapojilo viac ako 2000 individuálnych darcov a 10 firiem, ktorí prispeli na riešenie lokálneho problému.

Projekt Tehla k Tehle je o budovaní vzťahu ľudí k prostrediu, v ktorom žijú a rozvíjaní darcovstva a dobrovoľníctva. Verejná zbierka riadená dobrovoľníkmi ponúkla príležitosť obyvateľom Žiliny osobne sa zapojiť do procesu zlepšovania vzhľadu i bezpečnosti svojho mesta.

Všetky vyzbierané financie putovali na verejný účel – osvetlenie a opravu podchodu pod Rondlom, výrobu lavičiek pre okoloidúcich a cestujúcich zo stanice Žilina-Záriečie, nové stromy a zeleň v industriálnej zóne Rondel.

Zveľaďovaniu podchodu (tvorba konceptu a maľovanie) sa venovalo 25 mladých ľudí zo 6 krajín (zväčša študenti grafického dizajnu, architekti a graffitáci), všetci ako dobrovoľníci. Vymaľovali plochu 1300m², spotrebovali 550kg farby, pracovali 9 dní po 8 hodín a ešte ich to aj bavilo. Výsledkom je netradičný podchod, ktorý je aj teraz po dvoch rokoch osvetlený a príjemný.

(autor: Róbert Blaško, OZ Stanica)

Viac informácií:

www.stanica.sk

Slovo na záver alebo pokrok sa nedá zastaviť

Keď sme začali pracovať na Národnej správe o plnení spoločných cieľov v oblasti dobrovoľníckych mládežníckych aktivít, mysleli sme si, že situácia je oveľa horšia. Tento názor sme si utvorili na základe zháňania odborných publikácií, prieskumov a výskumov, ktorých bolo ako šafranu. Keď sme sa však začali rozprávať a stretávať s ľuďmi, ktorí dobrovoľníctvu (mládežníckemu alebo aj všeobecnému) obetujú významnú časť svojho života - museli sme skonštatovať, že situácia síce nie je ideálna - ale je to „pole“, ktoré neúspechy nielenže nezlomia, ale ako keby posúvali vpred. Zmenu cítiť vo vzduchu: ľudia cítia potrebu spolu komunikovať a spoločne riešiť problémy v tejto oblasti.

IUVENTA rada pomôže akýmkoľvek iniciatívam a aktivitám.

Podakovanie...

Na našej ceste k realizácii Národnej správy, ale aj k tomu, aby mohla vzniknúť táto publikácia, významne prispeli (rozhovormi, zúčastnili sa diskusných skupín, pomáhali realizovať dotazníkový prieskum v regiónoch, poskytli dobré príklady, pripomenovali, venovali svoj dobrovoľnícky čas a mnoho iného) títo skvelí ľudia (a to sme určite na niekoho zabudli, za čo sa vopred ospravedľujeme):

Jana Miháliková (Iuventa), Ján Rešutík a Mária Lacková (OZ Savio), Alžbeta Mráčková (OZ Cardo), Soňa Sládečková (Slovenský červený kríž), Pavel Škoda a Emil Mucha (Rada mládeže Slovenska), Mária Dugovičová (ÚIPŠ), Juraj Králik (eRko), Melánia Kurpielová (UNICEF), Klaudia Bednárová (Greenpeace), Antónia Hančárová (ZIPCEM), Martina Ilavská (Komunitná nadácia Liptov), Ivana Šusteková (KERIC), Róbert Blaško (Truc sphérique Žilina), Zuzana Gerová (OZ Návrat), Ida Adolfová (Komunitná nadácia Zdravé mesto), Alžbeta Brozmanová - Gregorová (Centrum dobrovoľníctva Banská Bystrica), Eva Teťáková (OZ Návrat), Slávka Butková (Združenie Laura), Marta Hanečáková (CVČ Stará Ľubovňa), Katarína Dulínová (Komunitná nadácia Modrá Torysa), Júlia Lorenzová (OZ Domov v rodine), Zuzana Laputková a Vladimír Čema

(Li(e)nka), Erika Munková (CVČ-RCM Košice), Dagmar Sabolová a Alena Miškufová (Rada mládeže Prešovského kraja), Miriama Polohová (OZ Politeas), Božena Balážová a Lenka Molčanová (Centrum pre deti a mládež), Juliána Hajduková (SAIA PO), Emília Pastirčíková (Komunitná nadácia Prešov), Viera Hybenová (KPPP Prešov), Ladislav Šándor (OZ SAPS), Soňa Holúbková (Nadácia Krajina harmónie), p.Lysičanová (Slovenská humanitná rada), Michal Milla (Slovenský skauting), Andrea Jakubčíková (DOMKA), Darina Čierniková (Rada mládeže Žilinského kraja), Darina Maňúrová (Tabita), Združenie na pomoc ľuďom s mentálnym postihnutím, Pavel Hrica (Nadácia Pontis), Materské centrá, Rudolf Pado (OZ Tatry), Laura, SPACE, p.Bodnárová (Úsmev ako dar), OZ Plamienok, Daniela Pavlíková (Ekumenická rada Cirkví), Broňa Hudcovská (YMCA), INEX, INTENDA, p.Gumulák (Slovenská katolícka charita), Danica Hulová (CVNO), p.Mydlíková a p.Gymerská (ASSP), p.Mičicová (SAIA Žilina) + naši regionálni koordinátori + 223 mladých dobrovoľníkov, ktorí vyplňali dotazník + mnohí iní...

Prezent fajn fest 2005

Projekt Prezent fajn Fest 2005 sa realizoval v dňoch 14.-15. októbra 2005 v Liptovskom Mikuláši. Na príprave podujatia sa podieľalo viac ako 25 dobrovoľných organizátorov, do veku 18 rokov (Fillip - Filantropi Liptova - pracujúci pod záštitou Komunitnej nadácie Liptov a Študentská rada Gymnázia M. M. Hodžu). Počas realizácie projektu sa mohli organizátori oprieť aj o ďalšiu desiatku mladých dobrovoľníkov. Podujatia sa teda zúčastnilo viac ako 250 dobrovoľne účinkujúcich mladých ľudí.

Diváci mohli byť svedkami pútavého programu, a to mnohokrát aj na troch miestach súčasne. Počas festivalu vystúpilo viac ako 10 hudobných skupín, 6 tanečných, 3 divadelné súbory, priestor dostal folklór či módna prehliadka, tvorivé dielne, výstava v priestoroch miestnej synagógy. V tomto ohľade splnil Prezent fajn Fest určite jeden zo svojich prioritných cieľov - dal možnosť prezentovať sa viac ako tridsiatim mládežníckym útvarom, viacerí z nich mali túto možnosť po prvýkrát.

Počet divákov sa pohyboval okolo tisícky ľudí rôzneho vekového zaradenia. Jednoznačne silnou stránkou projektu bolo, že ho realizovali mladí ľudia. Samozrejme s veľmi dôležitou pomocou zo strany Komunitnej nadácie Liptov; projekt bol podporený aj Kontom Orange a finančné zdroje si mladí získali aj vlastným fundraisingom (50:50).

(autor: Martina Ilavská, Komunitná nadácia Liptov)

Viac informácií:
www.knl.sk

O Iuventa

Na Slovensku sa nenachádza podobná organizácia, ktorá by sa venovala problematike mládežníckej politiky a práci s deťmi a mládežou mimo školy a rodiny (v ich voľnom čase) v takom rozsahu a hĺbke ako práve Iuventa. Sme príspevkovou organizáciou Ministerstva školstva Slovenskej republiky. Oblasťou nášho pôsobenia je mládežnícka politika a práca s mládežou.

Podieľame sa na tvorbe dokumentov a vytvorení štruktúry a pôdy pre zmeny v tejto oblasti na Slovensku. Nevymýšľame samoučelné aktivity, ale snažíme sa o systematické kroky pre rozvoj oblasti práce s mládežou. Našími priamymi príjemcami sú mladí lídri, a každý, kto pracuje s mládežou. Nepôsobíme teda priamo na masy mladých ľudí, náš vplyv je sprostredkovaný. Záujmom posledných rokov v našej organizácii je neformálne vzdelávanie, prostredníctvom ktorého aj takto dostávame do reality štátnu politiku vo vzťahu k deťom a mládeži.

V praxi to znamená, že Iuventa je:

- organizátorom a koordinátorom viacerých konkrétnych projektov, ktoré spájajú rôznych aktérov a subjekty, a smeruje k dosiahnutiu cieľov definovaných v Koncepcii štátnej politiky smerom k deťom a mládeži v SR,
- celoslovenským koordinátorom predmetových olympiád a postupových súťaží, ktorých vyhlasovateľom je Ministerstvo školstva SR,
- sídlom národnej kancelárie pre grantový program Európskej únie MLÁDEŽ, ktorý končí v roku 2006, a pripravovaného programu MLÁDEŽ V AKCII, ktorý je pokračovateľom pôvodného,
- administrátorom národného grantového programu finančnej podpory občianskych združení detí a mládeže na Slovensku,
- kanceláriou pre fungovanie projektu EURODESK, podporujúceho rozvoj informačnej siete pre mladých ľudí v krajinách Európy,

- realizátorom výskumných, vzdelávacích a informačných aktivít pre rôzne cieľové skupiny v oblasti práce s deťmi a mládežou a mládežníckej politiky,
- správcom zvereného majetku štátu.

Navštívte

www.iuventa.sk

Použitá literatúra a ďalšie zdroje

- Národná správa o implementácii spoločných cieľov pre dobrovoľnícke aktivity mladých ľudí v Slovenskej republike, Iuventa, Bratislava 2006 (www.iuventa.sk)
- Dobrovoľníctvo a mládež, ÚIPŠ, Bratislava 2005 (www.uips.sk)
- Dobrovoľníctvo v meste Banská Bystrica, Zborník z odborného seminára, UMB Banská Bystrica 2002
- Štúdiá o dobrovoľníctve, jeho systéme na Slovensku a v niektorých vybraných krajinách Európskej únie, Kanady a jeho integrácia do rozvojovej a humanitárnej pomoci, zadávateľ prieskumu: Platforma mimovládnych rozvojových organizácií, Mária Čalfová, vykonávateľ prieskumu: Ekumenická rada cirkví na Slovensku, Daniela Pavlíková

Zostavil: Nadežda Králiková
Náklad: 2500 ks
Vydala: Iuventa 2006
Grafická úprava: INDEX M
Tlač: MiRe

ISBN 80-8072-054-1

9 788080 720544

